

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: D.Chistol
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A.Minciuna, V.Sîrbu, V.Mihaila

DECIZIE

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan, Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Marketing & PR” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, prin care a fost respinsă cererea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”

c o n s t a t ă:

La 20 noiembrie 2015, SRL „Marketing & PR” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii SRL „Marketing & PR” a indicat că la 09 aprilie 2014, a încheiat cu ÎS „Calea Ferată din Moldova” contractul de vânzare-cumpărare nr. 1238/IV/2015, potrivit căruia a vândut și a livrat marfă (detergenți și alte produse pentru curățenie), iar pârâțul și-a asumat obligația să plătească pentru marfa recepționată în termenul stabilit în contract.

Menționează reclamanta că a livrat marfa conform facturilor fiscale, pe care pârâta le-a semnat, iar potrivit actului de decontări reciproce între întreprinderi, s-a stabilit că ÎS „Calea Ferată din Moldova” dispune de o datorie în sumă de 766 068,71 lei.

Astfel, că pentru obligația pecuniară apărută în temeiul facturii fiscale indicate în actul de verificare reciprocă a fost calculată o dobândă de întârziere în mărime de 51 106 lei.

Potrivit pct. 9.6 din contract, pentru nerespectarea obligației de plată a prețului mărfii recepționate, pârâtul este obligat să plătească o penalitate în mărime de 0,01% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere, până la executarea efectivă a obligației de plată, dar nu mai mult de 2% din suma contractului.

Ca urmare, întreprinderea pârâtă este obligată să achite o penalitate în mărime de 7 815 lei.

La 23 octombrie 2015 s-a adresat ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu reclamația nr. 1, prin care a solicitat stingerea datoriei în termen de 7 zile în mărime de 766 068,71 lei, penalităților în mărime de 7 584 lei și dobânzilor de întârziere în mărime de 48 304 lei, însă până în prezent plata nu a fost efectuată.

Reclamanta și-a înaintat prezenta acțiune în baza art. art. 572, 585, 602, 617, 618, 619 și 643 alin. (1) Cod civil.

Solicită societatea, prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor, încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei pentru marfa livrată în sumă de 766 068,71 lei, dobânzilor de întârziere în mărime de 144 656 lei, penalităților în mărime de 7 963 lei și compensarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 62, vol.I)

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2017 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Marketing & PR” și s-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Marketing & PR” datoria în mărime de 766 068,71 lei; dobânda de întârziere în mărime de 144 656 lei; penalitate în mărime de 7 963 lei și cheltuielile de judecată ce constituie taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea cererii de chemare în judecată în mărime de 27 560,61 lei.

La 20 aprilie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, fiind comunicat apelantei ÎS „Calea Ferată din Moldova”, despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 20 670 lei și cererea de apel motivată, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de până la data de 08 noiembrie 2017, ora 11:00. Totodată, a fost explicat apelantei ÎS „Calea Ferată din Moldova” că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel va fi restituită. (f.d. 20)

La 07 noiembrie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii integral. Concomitent, la aceeași dată, apelanta ÎS „Calea Ferată din Moldova”, a depus o cerere prin care a solicitat în temeiul art. 85 CPC, scutirea integrală de la plata taxei de stat pentru judecarea cauzei în ordine de apel din motivul stării materiale precare, deoarece s-a micșorat volumul de transportări și întreprinderea a suportat pierderi.

Totodată pe bunurile imobile, conturile bancare, precum și mijloacele financiare ale întreprinderii au fost aplicate sechestre de către executorul judecătoresc, în vederea executării documentelor executorii, fapt ce denotă că întreprinderea se află în imposibilitate de a achita taxa de stat. (f.d. 26-47, vol.II)

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, a fost respinsă cererea ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i acordat termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 20 670 lei până la data de 20 decembrie 2017 ora 12:00. Totodată, s-a explicat părții apelante că în cazul în care nu va fi prezentată dovada de achitare a taxei de stat, cererea de apel va fi restituită.

La 19 decembrie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017 și dispunerea scutirii de la plata taxei de stat pentru examinarea cauzei în ordine de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerând că cerința cu privire la scutire de la plata taxei de stat urma a fi admisă cu acceptarea apelului spre examinare.

Sușine că instanța de apel nu a examinat obiectiv circumstanțele invocate în cererea de scutire de la plata taxei de stat și motivele invocate care împiedică întreprinderea să achite taxa de stat la examinarea cererii de apel.

Indică că în baza încheierii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 11 februarie 2016, prin care s-a dispus aplicarea sechestrului pe mijloacele financiare pe conturile bancare, pe bunurile mobile și imobile ce aparțin întreprinderii, în limita valorii acțiunii, în mărime de 24 666 dolari SUA (în cauza SRL „Magnic Metal” vs ÎS „Calea Ferată din Moldova” privind încasarea datoriei), încheierilor executorului judecătoresc Crețu Adriana nr. 189-223/17 și nr. 189-224/17 din 15 august 2017, asupra mijloacelor financiare din conturile bancare ce aparțin ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a aplicat sechestrul.

Menționează că la moment întreprinderea se află în imposibilitate de a executa deplin obligațiile sale de plată față de salariații săi, furnizorii de bunuri, servicii și utilități, înregistrând restanță la plata salariilor pentru 4-5 luni.

La 26 decembrie 2017, în adresa intimatului SRL „Marketing & PR” a fost expediată copia recursului declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Intimatul, SRL „Marketing & PR” nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost recepționată sub semnătură de ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 14 decembrie 2017, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 33), instanța de recurs consideră că recurenta ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva încheierii instanței de apel din 08 noiembrie 2017, prin intermediul Curții de Apel Chișinău la 19 decembrie 2017, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ÎS „Calea Ferată din Moldova” întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La caz, se constată că la 20 aprilie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2017, fără a achita taxa de stat, care, însă, se impune a fi achitată.

Ca urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, fiind comunicat apelantei ÎS „Calea Ferată din Moldova”, despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 20 670 lei și cererea de apel motivată, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de până la data de 08 noiembrie 2017, ora 11:00. Totodată, a fost explicat apelantei ÎS „Calea Ferată din Moldova” că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel va fi restituită. (f.d. 20)

Neajunsurile nominalizate au fost înlăturate de către apelanta ÎS „Calea Ferată din Moldova” doar parțial, aceasta prezentând în termenul acordat doar cererea de apel motivată, concomitent prin cererea din 07 noiembrie 2017, a solicitat și scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

În susținerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, apelanta ÎS „Calea Ferată din Moldova” a invocat că se află în imposibilitate de a achita taxa de stat din motiv că prin încheierile executorului judecătoresc, au fost aplicate sechestre pe bunurile imobile și mobile, conturile bancare, precum și mijloacele financiare, în vederea executării documentelor executorii, iar de alte mijloace bănești nu dispune, anexând probe în acest sens.

Drept urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, a fost respinsă cererea ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i acordat termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 20 670 lei până la data de 20 decembrie 2017 ora 12:00. Totodată, s-a explicat părții apelante că în cazul în care nu va fi prezentată dovada de achitare a taxei de stat, cererea de apel va fi restituită. (f.d. 51-53, vol.II)

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel a conchis că din demersul de scutire de la plata taxei de stat înaintat de către societatea apelantă și înscrisurile anexate nu rezultă incontestabil imposibilitatea întreprinderii apelante de a achita taxa de stat, iar faptul că prin încheierile executorului judecătoresc asupra

bunurilor imobile și mobile, precum și asupra mijloacelor bănești ale ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost aplicat sechestru, nu denotă că întreprinderea apelantă actualmente nu are disponibilitatea financiară de a achita taxa de stat în mărimea stabilită de instanța de apel, or, informația prezentată în raportul financiar sunt mai vechi de un an de zile și se referă la perioada ianuarie-septembrie 2016, ceea ce nu reprezintă o informație actualizată.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

Din situațiile financiare pentru perioada de 9 luni a anului 2016, bilanțul la situația din 30 septembrie 2016, încheierile executorului judecătoresc Nistor Valerian nr. 027-137/16 din 03 iunie 2016 și nr. 027-192/17 din 2 februarie 2017, încheierile executorului judecătoresc Crețu Adriana nr. 189-223/17 și nr. 189-224/17 din 15 august 2017, rezultă că asupra mijloacelor financiare, bunurilor imobile și mobile, precum și asupra conturilor bancare care aparțin ÎS „Calea Ferată din Moldova”, a fost aplicat sechestru în vederea executării documentelor executorii. (f.d. 33-45, vol.II)

Ca urmare, instanța de apel admitând probele prezentate, le-a considerat informații neactualizate și incomplete, or, aceste înscrisuri probează cu certitudine circumstanțele invocate de recurentă.

Mai mult, instanța de apel a constatat împrejurările menționate supra, dar a conchis că acestea nu constituie temei de scutire de la plata taxei de stat, sau concluzia instanței de apel este neîntemeiată, având în vedere faptul că recurenta a justificat prin probe cerința de scutire integrală de la plata taxei de stat.

Argumentele ÎS „Calea Ferată din Moldova” și probele prezentate în confirmarea acestora demonstrează că întreprinderea de stat este în imposibilitate de a achita taxa de stat la depunerea apelului, care este o sumă excesivă în raport cu datoriile acumulate față de creditorii, precum și față de salariați.

Instanța de recurs consideră oportun de a admite cererea ÎS „Calea Ferată din Moldova” și de a scuti apelanta ÎS „Calea Ferată din Moldova” de la plata taxei de stat la depunerea apelului. Or, neeliberarea recurentei de la plata taxei de stat ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce în consecință este o încălcare a art.6 paragraful 1 din Convenție.

În favoarea opiniei enunțate, instanța de recurs reține concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Clionov contra Republicii Moldova, unde s-a menționat că obligarea recurentului de a achita taxa de stat, atunci când el este în imposibilitate de a face acest lucru, duce la refuzul accesului la un tribunal, întrucât Curtea Supremă de Justiție este în imposibilitate de a examina dosarul.

Pentru cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” trebuia să achite taxa de stat pentru judecarea apelului în mărime de 20 670 lei, însă instanța de recurs, consideră necesar de a scuti apelanta ÎS „Calea Ferată din Moldova” de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, de a casa încheierea instanței de apel și de a emite o nouă încheiere de scutire de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 427 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Marketing & PR” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată, prin care a fost respinsă cererea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” și se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite cererea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Se scutește Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” de la plata taxei de stat în mărime de 20 670 lei pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2017.

Se remite cauza pentru judecarea cererii de apel în fond la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva